

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8MCdo/9/2015
Identifikačné číslo spisu:	6110206422
Dátum vydania rozhodnutia:	20.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6110206422.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bc. F., bývajúceho v U., proti žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 14 C 46/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. marca 2012 sp.zn. 15 Co 304/2011, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 14. marca 2012 sp.zn. 15 Co 304/2011 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 20. septembra 2011 č.k. 14 C 46/2010-205 vo výroku, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi na náhrade škody 42 124,26 € a vo výroku o trovách odvolacieho konania a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 20. septembra 2011 č.k. 14 C 46/2010-205 vo výroku, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi na náhrade škody 42 124,26 € a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1/ Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 20. septembra 2011 č.k. 14 C 46/2010-205 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi náhradu škody 47 488,26 € a náhradu trov konania 4 882,04 € na účet právneho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu na náhradu škody 2 721,97 € a na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. V časti 5 824,87 € (§ 96 O.s.p.) konanie zastavil. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania je žalobcom uplatnená náhrada škody titulom nezákonného rozhodnutia (§ 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.), za ktoré žalobca označil uznesenie Krajského úradu vyšetrovania PZ v U. z 1. júla 2002 o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia voči nemu z dôvodu, že výsledkom trestného konania bol oslobodzujúci rozsudok. Poukázal na rozhodnutie sp.zn. 1 Cz 6/90 a právne závery v ňom obsiahnuté. Dospel pritom k záveru, že nárok uplatnený žalobcom je dôvodný v časti, v ktorej si uplatnil náhradu (skutočnej) škody pozostávajúcu z nákladov na trovy obhajoby v trestnom konaní podľa predloženej špecifikácie advokátskou kanceláriou JUDr. H. z 10. augusta 2008 vo výške 5 364,73 €. Ďalej v časti náhrady škody (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka) pozostávajúcej z nákladov na vzdelanie vo výške 1 493,96 €, ktoré bol žalobca povinný vrátiť podľa § 143 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., pretože jeho služobný pomer skončil prepustením z iných dôvodov, ako

uvedených v ods. 7 tohto ustanovenia. Potom v časti náhrady škody pozostávajúcej z nevyplateného odchodného, lebo zákon č. 328/2002 Z.z. vylučuje vyplatiť odchodné policajtovi, ktorého služobný pomer skončil prepustením, vo výške 8 249,35 € (v časti 5 824,87 € zoberal žalobu späť). Napokon v časti náhrady škody pozostávajúcej zo straty na zárobku za obdobie od 27. júla 2002 do 31. decembra 2007 vo výške 32 380,95 €. Pri výpočte tejto zložky náhrady škody vychádzal súd z priemerného mesačného zárobku žalobcu 985 €, keď celková suma za uvedené obdobie predstavuje 64 120,32 €. Z tejto sumy ale odpočítal výsluhový dôchodok vyplatený žalobcovi v sume 29 023,27 € a mzdu vyplatenú mu za obdobie od 1. júla 2003 do 30. novembra 2003 zamestnávateľom U., s.r.o., so sídlom v U. vo výške 2 716,1 €. Potom celková suma priznaná žalobcovi titulom uplatneného nároku na náhradu škody predstavovala sumu (5 364,73 € + 1 493,96 € + 8 8 249,35 € + 32 380,95 € = 47 488,26 €) 47 488,26 €, ako vyplýva z výroku rozsudku prvostupňového súdu. Príčinná súvislosť medzi škodou vzniknutou žalobcovi v jeho povinnosti uhradiť náklady na vzdelanie, v nevyplatenom odchodnom a straty na zárobku je podľa názoru súdu prvého stupňa daná tým, že žalobca len v dôsledku vzneseného obvinenia bol personálnym rozkazom Ministerstva vnútra SR prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru. Nárok uplatnený žalobcom titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 Občianskeho zákonníka) považoval z uvedených dôvodov za neopodstatnený, preto v tejto časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

2/ Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovanej rozsudkom zo 14. marca 2012 sp.zn. 15 Co 304/2011 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 47 488,26 € potvrdil, vo výroku o trovách prvoinstančného konania zmenil tak, že žalovanému náhradu trov prvoinstančného konania nepriznal. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 527,12 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet jeho právnej zástupkyne. V celom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu vo veci samej, ako aj s jeho odôvodnením, ktoré považoval za vyčerpávajúce, zrozumiteľné, jasné a presvedčivé. Odvolacie námietky žalovanej nepovažoval za prijateľné, pretože sa s nimi dostatočne vysporiadal už súd prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal aj na judikáty R 35/1991 a R 70/1994. Doplnil, že z hľadiska priznania nároku na náhradu škody nie je v danom prípade rozhodujúce len to, či žalobca využil alebo nevyužil oprávnené prostriedky (proti uzneseniu o vznesení obvinenia), pričom s nimi nebol úspešný, pretože rozhodujúcou skutočnosťou je „výsledný efekt“, teda to, či nakoniec jeho konanie bolo posúdené ako protispoločenské alebo nie, či sa teda dopustil konania, ktoré mu bolo kladené za vinu. Pokiaľ v konečnom dôsledku bol oslobodený spod obžaloby, objektívna zodpovednosť štátu bez zreteľa na zavinenie je daná a štát sa jej nemôže zbaviť, a to aj napriek tomu, že orgány činné v trestnom konaní v ničom neporušili zákon, či úradný postup. Poukázal na základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, keď bolo nepochybne preukázané, že žalobcovi vznikla škoda. Hlavnou príčinou, pre ktorú mu škoda vznikla, je vznesenie obvinenia rozhodnutím Krajského úradu vyšetrovania PZ, v dôsledku čoho bol žalobca prepustený zo služobného pomeru a bol povinný nahradiť všetky náklady za vzdelanie, vznikla mu škoda na odchodnom, trovy obhajoby v trestnom konaní, ako aj strata na zárobku. To, že žalobca využil všetky opravné prostriedky, ktorým nebolo vyhovie, nemôže vo svojej podstate znamenať, že by nedošlo k naplneniu prvého atribútu (zodpovednosti za škodu), a to porušenie právnej povinnosti. Odvolací súd argument, že súd mal skúmať, či si žalobca trestné konanie nezavinil sám svojím správaním, považoval za nedôvodný. Námietku týkajúcu sa odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie považoval odvolací súd tiež za nedôvodnú a námietku nevyužitia práva žalobcu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu (prepustenia zo služobného pomeru) za irelevantnú. O trovách prvoinstančného konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p. a o trovách odvolacieho konania podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3/ Proti rozsudku krajského súdu v rozsahu výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a ktorým rozhodol o trovách odvolacieho konania, podal na podnet žalovanej mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. účinných do 30. júna 2016). Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil potvrdzujúci výrok rozsudku krajského súdu tak, že „výrok rozsudku okresného súdu o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 47 488,26 € sa v časti

sumy 5 364 € potvrdzuje (v tejto časti mimoriadne dovolanie nepodal), v ostatnej časti sa tento výrok mení tak, že žaloba sa vo zvyšku zamietla a zrušil výrok rozsudku krajského súdu o trovách odvolacieho konania a rozhodol o trovách odvolacieho a dovolacieho konania. Uviedol, že odvolací súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. v časti slovného spojenia „škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím“, ktoré vyjadruje podmienku „príčinnej súvislosti“ medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Táto spočíva v tom, že súd nesprávne ustálil, že existuje kauzálny nexus medzi vznesením obvinenia a skončením služobného pomeru podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby a justičnej stráže SR a Železničnej polície (ďalej len „zákon č. 73/1998 Zb.“). Otázka príčinnej súvislosti je otázkou aj skutkovou aj právnou. Odvolací súd nesprávne posúdil príčinnú súvislosť de iure medzi vznesením obvinenia a skončením služobného pomeru policajta. Ak sa zamestnávateľ alebo služobný úrad rozhodne ukončiť pracovný alebo služobný pomer pre zhodné skutkové dôvody, pre ktoré bolo obvinenie vznesené, musí byť schopný tieto skutkové dôvody preukázať. Platnosť skončenia pracovného alebo služobného pomeru môže byť predmetom súdneho konania, kde súd nie je viazaný rozhodnutím o vznesení obvinenia. Skutkové a právne otázky skončenia pracovného pomeru alebo služobného pomeru hodnotí súd v občianskoprávnom konaní v plnej jurisdikcii. Poukázal na znenie ustanovenia § 192 ods.1 zákona č. 73/1998 Z.z., ktorá zákonná úprava umožňuje ukončiť služobný pomer z dôvodu právoplatného odsúdenia policajta, vznesenie obvinenia voči policajtovi však dôvodom na skončenie služobného pomeru nie je. V danom prípade bol žalobca trestne stíhaný na tom skutkovom základe, že prevzal úplatok. Ak bolo Ministerstvo vnútra SR presvedčené, že žalobca (policajt) úplatok prevzal, malo možnosť z takto vymedzeného skutkového dôvodu (kvalifikovaného ako porušenie služobnej povinnosti) služobný pomer ukončiť bez ohľadu na to, či bolo alebo nebolo vznesené obvinenie. Hodnotovo bezprostredný súvis medzi vznesením obvinenia a skončením služobného pomeru neexistuje. Výplýva to najmä z toho, že ak by žalobca využil svoje právo a domáhal sa preskúmania personálneho rozkazu o ukončení služobného pomeru súdom, súd (konajúci v rámci správneho súdnictva) by si vytvoril vlastný skutkový záver o dôvodnosti skutočností, ktoré sa žalobcovi kládli za vinu. Napokon zdôraznil, že ak by v dôsledku vydania personálneho rozkazu MV SR žalobcovi vznikla škoda, za túto škodu by zodpovedala Slovenská republika iba za predpokladu, že personálny rozkaz bol pre nezákonnosť zrušený. Táto skutočnosť nenastala, nakoľko žalobca nevyužil dostupné opravné prostriedky, nepodal proti rozhodnutiu Ministerstvu vnútra SR správnu žalobu. Personálny rozkaz o ukončení služobného pomeru je správnym rozhodnutím, ktoré, keďže nebolo zrušené, požíva ochranu prezumpciou jeho zákonnosti. Súdny konajúci o žalobe na náhradu škody sú pri hodnotení skutkového stavu viazané tým, že služobný pomer žalobcu bol ukončený zákonným spôsobom. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. mája 2006 sp.zn. 1 SŽ 15/2004, v ktorom sa zdôrazňuje, že konanie o prepustení zo služobného pomeru policajta nemožno zameniť s trestným konaním a toto konanie nezávisí od výsledku trestného konania, ak sú pre účely takého konania vykonané dôkazy z trestného konania, lebo tieto podliehajú hodnoteniu v zmysle § 238 ods. 4 zákona č. 73/1998 Zb.

4/ Žalobca navrhol mimoriadne dovolanie odmietnuť. S argumentáciou v ňom obsiahnutou sa nestotožnil a podľa jeho názoru súdy nižšieho stupňa správne posúdili otázku príčinnej súvislosti medzi vznesením obvinenia a následne skončením jeho služobného pomeru. Tým, že nepodal žalobu o neplatnosť skončenia služobného pomeru, čo je iný právny titul, nezaniklo mu právo uplatniť si nárok titulom náhrady škody.

5/ Žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadřila.

6/ Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 470 ods. 2 C.s.p.) pôvodne rozsudkom z 19. februára 2014 sp.zn. 7 MCdo 27/2012 mimoriadne dovolanie zamietol a žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. V odôvodnení konštatoval, že je nepochybné, že predmetom konania v danej veci bola náhrada škody (okrem náhrady nemajetkovej ujmy, rozhodnutie o ktorej nebolo opravnými prostriedkami napadnuté), žalobcom vyvodzovaná z nezákonného rozhodnutia - uznesenia Krajského úradu vyšetrovania PZ v U. z 1. júla 2002 č. ČVS:X.-2002, podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím

orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), účinným od 1. júla 1969 do 30. júna 2004 (od 1. júla 2004 nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, podľa § 27 ods. 2, ktorého sa zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím jeho účinnosti spravuje doterajšími predpismi, t.j. zákonom č. 58/1969 Zb.). Náhrada škody uplatňovaná žalobcom pritom pozostávala z nákladov na trovy obhajoby v trestnom konaní uplatňovaných a súdom priznaných vo výške 5 364,73 €, náhrady nákladov na vzdelanie uplatňovaných a súdom priznaných vo výške 1 493,96 €, náhrady odchodného uplatňovanej vo výške 14 074,22 € a súdom priznanej výške 8 249,35 € (v časti 5 824,87 € bolo konanie zastavené) a náhrady straty na zárobku uplatňovanej vo výške 33 211,18 € a súdom priznanej výške 32 380,95 €. Žalobca celkove uplatňoval nárok na náhradu škody vo výške 54 143,36 €, ktorý vo výške 5 824,87 € zobral späť a vo výške 2 721,97 € súd žalobu ako nedôvodnú zamietol, teda priznal nárok uplatňovaný žalobcom na náhradu škody celkove vo výške 47 488,26 €. Generálny prokurátor Slovenskej republiky namietal „len“ priznanie nároku vo výške 42 123,53 € (mimoriadne dovolanie v časti priznanej sumy 5 364,73 € titulom náhrady škody pozostávajúcej z nákladov obhajoby v trestnom konaní nepodal). Tiež, že z hľadiska skutkového stavu bolo v preskúmvanej veci, na základe dokazovania vykonaného súdmi nižších stupňov, zistené, že uznesením Krajského úradu vyšetrovania PZ U. z 1. júla 2002 sp.zn. ČVS :X.-2002 bolo podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie proti žalobcovi ako obvinenému z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Trestného zákona. Sťažnosť navrhovateľa proti tomuto uzneseniu bola uznesením Krajskej prokuratúry v U. z 8. júla 2002 sp.zn. Kv XX/XX-XX podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku ako nedôvodná zamietnutá. Personálnym rozkazom ministra vnútra Slovenskej republiky z 23. júla 2002 bol žalobca podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z.z. prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru s tým, že služobný pomer končí dňom doručenia rozhodnutia (§ 194 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z.z.) a žalobca je povinný uhradiť náklady vynaložené na získanie vzdelania (§ 143 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z.), ktorých výšku a lehotu úhrady stanoví svojim rozhodnutím riaditeľ OÚV PZ U.. Ako z rozkazu vyplýva dôvodom prepustenia žalobcu bola skutočnosť, že v presne nezistenom dni mesiaca jún 2002 žiadal od J. J. z obce W. 33 litrov, čo tento pochopil ako 33 litrov vína, na čo mu žalobca vysvetlil, že ide o čiastku vo výške 33 000 Sk za to, že mu zabezpečí, aby nebol zákonným spôsobom postihnutý za dopravnú nehodu, ktorej bol účastníkom a ktorú žalobca z titulu svojho služobného zaradenia v predchádzajúcom období vyšetroval. Z tejto sumy mala byť čiastka 8 000 Sk použitá na zaplatenie peňažného trestu a čiastka 25 000 Sk mala byť pre prokurátora. Túto čiastku mal J. J. priniesť 1. júla 2002 do kancelárie č. C. v budove OR PZ U.. Tento dňa 25. júna 2002 oznámil pracovníkom Inšpekčného odboru Úradu inšpekčnej služby MV SR, že ho žalobca požiadal o uvedenú sumu s tým, že mu potom zariadi, aby nedostal trest zákazu činnosti. Dňa 1. júla 2002 asi o 8.00 hod. sa J. J. skutočne dostavil do uvedenej kancelárie a na chodbe, v priestore pri výťahu, odovzdal žalobcovi v obálke označenú sumu, ktorý ju následne v priebehu vyšetrovania tejto trestnej veci vydal v zmysle Trestného poriadku vyšetrovateľovi KÚV PZ U.. Zvlášť hrubé porušenie služobnej prisahy žalobcu, ako je v rozkaze uvedené, spočíva v tom, že nebol čestným a disciplinovaným príslušníkom Policajného zboru, keď svoje sily nevynaložil na ochranu práv občanov, ale naopak svojim protiprávnym konaním do týchto práv zvlášť hrubým spôsobom zasiahol tým, že požiadal J. o sumu vo výške 33 000 Sk s prisľubom zabezpečenia, aby nebol zákonným spôsobom postihnutý za dopravnú nehodu a ktorú sumu dňa 1. júla 2002 od J. J. prevzal v budove OR PZ U.. Proti personálnemu rozkazu podal žalobca rozklad, ktorý bol rozhodnutím ministra vnútra Slovenskej republiky zo 7. októbra 2002 č.p. : X.-2002 zamietnutý a napadnuté rozhodnutie bolo v ostatných častiach potvrdené s odôvodnením, že prepustenie žalobcu bolo dôvodné a napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe objektívne zisteného skutkového stavu veci a v súlade s právnou zásadou de lege lata. Krajská prokuratúra podala dňa 17. júla 2003 podľa § 176 ods. 1 Trestného poriadku na žalobcu ako obvineného obžalobu. Okresný súd Brezno rozsudkom z 5. septembra 2007 č.k. 1 T 17/2004 žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože uvedený skutok nie je trestným činom. V odôvodnení poukázal na vykonané dokazovanie, na základe ktorého, rešpektujúc zásadu v pochybnostiach v prospech obžalovaného, dospel k záveru, že nemohol rozhodnúť v neprospech obžalovaného. Len konštatoval, že nie je vylúčené, že obžalovaný sa dopustil uvedeného skutku, avšak jeho spáchanie nebolo nepochybne a s úplnou istotou preukázané (nebolo jednoznačne preukázané, že obžalovaný ako verejný činiteľ použil

neštandardný postup v úmysle zadovážiť sebe alebo inému prospech, resp. spôsobiť inému škodu, ani jeho úmysel prijať, žiadať alebo dať si sľúbiť úplatok, či úmysel za úplatok konať alebo sa zdržať konania, a tak porušiť svoje povinnosti. Vrátenie vodičského preukazu poškodenému J. obžalovaným v priebehu vyšetrovania, bolo plne v jeho v kompetencii ako vyšetrovateľa, teda nekonal v rozpore so zákonom. Pokiaľ ide o žiadanie úplatku jednoznačne bolo preukázané len to, že obžalovaný od poškodeného prevzal obálku s peniazmi, avšak nie to, že peniaze prevzal v úmysle prijať úplatok, resp. že tento úplatok žiadal. Nebolo potvrdené ani tvrdenie J., že vedel o sume, ktorá bola v obálke a ktorú dobrovoľne vydal vyšetrovateľovi). Odvolanie prokurátora proti tomuto rozsudku Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 9. januára 2008 sp.zn. 3 To 262/2007 podľa § 256 Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006 zamietol. Na základe dohody o spôsobe úhrady nákladov vynaložených na získanie vzdelania uzavretej 26. júla 2002 č.p. K.-2002 žalobca uhradil sumu 45 007 Sk s poslednou splátkou 12. apríla 2006. Rozhodnutím Ministerstva vnútra SR z 28. októbra 2002 č.p. Y.-2002 bol žalobcovi od 27. júla 2002 priznaný výsluhový dôchodok vo výške 12 034 Sk mesačne a podľa potvrdenia zo 4. marca 2008 bol žalobcovi za obdobie od 27. júla 2002 do 31. decembra 2007 vyplatený výsluhový dôchodok v sume 874 355 Sk. Podľa potvrdenia z 24. apríla 2009 bol žaloba od 1. júla 2003 do 30. novembra 2003 zamestnaný v R. a jeho hrubý príjem za toto obdobie bol vo výške 81 825 Sk (2 716 €). Podľa potvrdenia z 1. marca 2010 (čl. 146) výška odchodného, ktoré by žalobcovi patrilo, ak by nebol prepustený zo služobného pomeru (§ 35 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 33 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) bola 248 520 Sk (8 249,35 €). Žiadosťou z 27. júla 2009 žalobca požiadal Ministerstvo vnútra SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo výške 220 143,36 €, o ktorej rozhodnuté v 6-mesačnej lehote nebolo. Dňa 26. marca 2010 podal preto žalobu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy na Okresný súd Banská Bystrica. Takto zistený a ustálený skutkový stav nebol v konaní sporným a nenamietal ho ani generálny prokurátor. Jednoznačne z neho vyplýva, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru (personálnym rozkazom z 23. júla 2002) potom, čo bolo voči nemu začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie (uznesením z 1. júla 2002), potom, čo bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia (uznesením z 8. júla 2002) a potom, čo bola na neho podaná obžaloba (17. júla 2002) z dôvodov (ako z odôvodnenia personálneho rozkazu vyplýva) korešpondujúcich a zhodných s dôvodmi, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie a aj podaná obžaloba .

7/ Tak ako zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinuje pojem škody a ani neupravuje rozsah, z ktorého dôvodu treba aplikovať ustanovenia všeobecnej úpravy, t.j. citovaný § 442 Občianskeho zákonníka, nevysvetľuje ani vzťah príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. V právnej teórii sa týmto označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím a škodou vzťah príčiny a následku. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ale skutkovou otázkou, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmov (ako následkom) a akou skutočnosťou (akou príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku, lebo každá príčina je niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho), a každý ňou vyvolaný následok sa stáva príčinou ďalšieho javu (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 126/2009, sp.zn. 3 Cdo 130/2010).

8/ Zo sledu relevantných skutočností, vyplývajúcich zo zisteného skutkového stavu, podľa názoru dovolacieho súdu možno dospieť k záveru, že bola preukázaná priama vecná súvislosť príčiny a následku, t.j. začatia trestného stíhania a prepustenia zo služobného pomeru so zmenšením majetku žalobcu (spočívajúce v úhrade nákladov na vzdelanie, v nevyplatenom odchodnom a strate na zárobku).

9/ Preto nemožno súhlasiť s právnym názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého nebolo v konaní preukázané splnenie jedného zo zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to príčinná súvislosť medzi začatím trestného stíhania žalobcu

a prepustením ho zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, zo zhodných skutkových dôvodov, keď samotný vznik škody nenamietal. Dovolací súd ani nepovažuje za sporné, že žalobcovi prepustením zo služobného pomeru, a to z dôvodu, pre ktorý bolo voči nemu začaté trestné stíhanie a podaná obžaloba, vznikla škoda, t.j. majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch. Nie je ani sporné, že po prepustení zo služobného pomeru žalobca uhradil náklady na získanie vzdelania, že mu nebolo vyplatené odchodné, pretože bol prepustený zo služobného pomeru (podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zákona č. 73/1998 Z.z.) a že strata na zárobku žalobcu nastala v súvislosti s prepustením zo služobného pomeru po začatí trestného stíhania a podaní obžaloby, ktorý nárok prináleží žalobcovi aj podľa § 21 zákona č. 58/1969 Zb. (strata na zárobku sa uhrádza, aj keď nejde o škodu na zdraví).

10/ Vo vzťahu k námietke generálneho prokurátora týkajúcej sa nevyužitia opravných prostriedkov proti personálnemu rozkazu najvyšší súd v rozsudku uviedol, že nepodanie správnej žaloby, považuje za irelevantnú. Zdôraznil, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru na základe skutkových okolností, pre ktoré bolo proti nemu začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie a následne podaná obžaloba. Z týchto skutkových okolností by vychádzal aj príslušný súd v správnom konaní, čo konštatoval aj generálny prokurátor, keď citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. mája 2006 sp.zn. 1 SŽ 15/2004... „konanie o prepustení zo služobného pomeru policajta nemožno zameniť s trestným konaním a toto konanie nezávisí od výsledku trestného konania, ak sú pre účely takého konania využité dôkazy z trestného konania, lebo tieto podliehajú hodnoteniu v zmysle § 238 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z.z.“. Vychádzajúc z uvedeného až oslobodením žalobcu spod obžaloby (rozsudkom okresného súdu z 5. septembra 2007 v spojení s uznesením krajského súdu z 9. januára 2008) vyšla najavo nezákonnosť trestného stíhania žalobcu, ktorého dôsledkom (napriek tomu, že podľa zákonnej úpravy na ktorú generálny prokurátor poukazuje, „len“ začatie trestného stíhania nie je dôvodom pre prepustenie zo služobného pomeru) bolo prepustenie zo služobného pomeru, v príčinnej súvislosti až s ktorým si žalobca mohol uplatniť nárok titulom náhrady škody.

11/ Z uvedeného vyplýva, že námietky generálneho prokurátora smerujúce k záveru súdov o preukázaní predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu uplatnenú žalobcom, vrátane príčinnej súvislosti medzi vznesením obvinenia a prepustením zo služobného pomeru nemajú oporu v skutkových zisteniach, ktoré z vykonaných dôkazov súdy nižšieho stupňa vyvodili, a na základe ktorých dospeli aj k (správne) právne záveru o vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi nezákonným rozhodnutím v priznanom a (mimoriadnym dovolaním) napadnutom rozsahu.

12/ Tento rozsudok najvyššieho súdu bol zrušený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zo 6. mája 2015 sp.zn. IV. ÚS 296/2014-33 a vec bola najvyššiemu súdu vrátená na ďalšie konanie.

13/ Ústavný súd v odôvodnení nálezu, v nadväznosti na kľúčovú námietku sťažovateľky (žalovanej), rekapituloval skutkový stav v predmetnej veci a uviedol, ktoré skutočnosti z neho vyplývajú. Citoval relevantnú právnu úpravu (§ 192 ods. 1 písm. e/ zákona o štátnej službe príslušníkov polície, § 17 ods. 1 zákona o štátnej službe príslušníkov polície, § 48 ods. 3 zákona o štátnej službe príslušníkov polície, § 1 ods. 1, § 2, § 3, § 4 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu). V právnom posúdení veci (bod II. 3. odôvodnenia nálezu), v súvislosti s posudzovaním predmetnej veci, v prvom rade konštatoval, že „v prípade prepustenia príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru ide o personálne opatrenie za porušenie služobnej prisahy a služobnej povinnosti, ktoré nemožno stotožňovať s trestnoprávnou zodpovednosťou. Porušenie služobnej prisahy nemusí dosiahnuť intenzitu trestného činu a dôvody prepustenia príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru môžu byť napriek tomu splnené. V rámci personálneho konania sa konanie príslušníka Policajného zboru neposudzuje z hľadiska vykazovania znakov trestného činu, ale ako konanie v rozpore so služobnou prisahou. Nie každé porušenie zákona musí byť trestným činom alebo priestupkom“.

14/ Najvyšší súd vo svojej ustálenej judikatúre k v tomto konaní posudzovanému právne problému opakovane uvádza, že „...Trestné konanie pred orgánmi činnými v trestnom konaní a konanie o prepustení žalobcu zo služobného pomeru sú dve odlišné konania, zverené zákonmi odlišným orgánom,

upravené odlišnými právnymi predpismi. Otázka trestnoprávnej zodpovednosti nie je zhodná so skutočnosťami, ktoré tvoria podklad pre prijaté personálne opatrenie - prepustenie zo služobného pomeru. ...Správne orgány vo veciach služobného pomeru policajtov majú totiž zákonom danú kompetenciu konať samostatne, nezávisle od výsledkov iného napr. trestného konania. Ani samotný záver orgánov činných v trestnom konaní o vine resp. nevine žalobcu zo spáchania trestného činu nemôže mať žiaden vplyv na závery orgánov v personálnom konaní. Prípadný oslobodzujúci rozsudok taktiež neznamená, že žalobca sa nedopustil porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, pretože takéto porušenie služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti nemusí dosahovať intenzitu trestného činu (napr. rozhodnutia 1 Sžo 113/2008 z 26. mája 2009, 1 Sžo 385/2009 z 22. marca 2011, 4 Sžo 10/2011 z 23. marca 2011).

15/ Aj keď z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri uplatňovaní svojej právomoci vyplývajúcej z čl. 127 ústavy do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov zasahuje v zásade len výnimočne, v posudzovanom prípade to považoval za potrebné, keďže právne závery, na ktorých je založený napadnutý rozsudok najvyššieho súdu považuje z ústavného hľadiska za neakceptovateľné a neudržateľné. Najvyšší súd totiž v napadnutom rozsudku nerešpektoval ustálenú súdnu prax, ktorá dôsledne rozlišuje medzi stíhaním príslušníka Policajného zboru za to isté konanie (za ten istý skutok) v trestnom konaní a v personálnom konaní o prepustenie zo služobného pomeru. Judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že prípadné oslobodenie príslušníka Policajného zboru v trestnom konaní ešte neznamená, že tento sa identickým konaním nedopustil porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, ktoré by zakladalo dôvod na prepustenie zo služobného pomeru.

16/ V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné rekapitulovať v súlade s ustálenou judikatúrou všeobecných súdov základné právne východiská k ústavne akceptovateľnému posúdeniu právneho problému nastoleného sťažnosťou sťažovateľky.

17/ Oprávnenie preskúmať dôvodnosť a správnosť (akceptovateľnosť) rozhodnutia správneho orgánu (personálneho rozkazu) o prepustení príslušníka Policajného zboru zo služobného pomeru patrí výlučne do právomoci všeobecných súdov v rámci správneho súdnictva (§ 247 a nasl. O.s.p.).

18/ V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci je nesporné, že skutok, pre ktorý bol žalobca trestne stíhaný, teda skutok, pre ktorý bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie (pričom následne bola za tento skutok proti žalobcovi podaná obžaloba) bol vymedzený rovnako ako konanie - skutok, pre ktorý bolo voči žalobcovi vedené personálne konanie a výsledkom ktorého bolo jeho prepustenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru personálnym rozkazom.

19/ Škoda, ktorú si žalobca v napadnutom súdnom konaní uplatňoval a na náhradu ktorej bola sťažovateľka zaviazaná, je škodou pozostávajúcou z úhrady nákladov na vzdelanie, nevyplateného odchodného a straty na zárobku.

20/ Výsledkom trestného konania vedeného proti žalobcovi je právoplatné rozhodnutie o jeho oslobodení zo skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, pretože tento skutok nie je trestným činom.

21/ Výsledkom personálneho konania vedeného proti žalobcovi je právoplatné rozhodnutie (personálny rozkaz) o prepustení žalobcu zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, z ktorého vyplýva, že konaním, ktoré sa mu kládlo za vinu, žalobca porušil služobnú prísahu alebo služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom a jeho ponechanie v služobnom pomere by bolo na ujmu dôležitých záujmov štátnej služby.

22/ Dôvodnosť prepustenia žalobcu zo služobného pomeru nebola nikdy podrobená súdnemu prieskumu v na to určenom konaní (správne súdnictvo) a rozhodnutie o jeho prepustení zo služobného pomeru (personálny rozkaz) nebolo nikdy zrušené. Fakt, že predmetný skutok nie je trestným činom, ešte bez ďalšieho podľa názoru ústavného súdu nemôže viesť k záveru (aj s poukazom na citovanú judikatúru najvyššieho súdu), že predmetný skutok nemôže byť kvalifikovaný ako disciplinárne previnenie spočívajúce v porušení služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, pričom

ide o konanie, za ktoré možno príslušníka Policajného zboru prepustiť zo služobného pomeru.

23/ Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že právny záver obsiahnutý v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu o existencii príčinnej súvislosti medzi škodou, ktorej náhradu si žalobca uplatňoval v napadnutom konaní v súvislosti so svojím prepustením zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, a obvinením, ktoré mu bolo vznesené v jeho trestnej veci, je nielen v rozpore s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, ale zároveň ho možno považovať za arbitrárny a z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný. Ústavný súd preto rozhodol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s porušením jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24/ Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Zb. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

25/ Keďže najvyšší súd bol viazaný právnym názorom ústavného súdu, opätovne prejednal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora a dospel k záveru, že v mimoriadnom dovolaní napadnutej časti je potrebné rozsudok krajského súdu zrušiť. Nakoľko rovnakým nedostatkom (nesprávnym právnym posúdením veci) trpí aj rozsudok súdu prvej inštancie, dovolací súd zrušil nielen rozsudok krajského súdu, ale aj rozsudok súdu prvej inštancie v mimoriadnom dovolaní napadnutej časti.

26/ Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.